

## Spis treści

|                                                                                                         |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Wykaz skrótów .....</b>                                                                              | <b>11</b> |
| <b>Od Autora .....</b>                                                                                  | <b>15</b> |
| <b>Wprowadzenie .....</b>                                                                               | <b>17</b> |
| <b>Rozdział I</b>                                                                                       |           |
| <b>Ewolucja rozwiązań prawnych dotyczących wyboru jako podstawy zatrudnienia .....</b>                  | <b>23</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                   | 23        |
| 2. Wybór na stanowisko w samorządzie terytorialnym II RP .....                                          | 24        |
| 2.1. Charakter prawny stosunku służbowego z wyboru w samorządzie terytorialnym w latach 1918–1933 ..... | 24        |
| 2.2. Charakter prawny stosunku służbowego z wyboru w samorządzie terytorialnym w latach 1933–1939 ..... | 28        |
| 3. Wybór na stanowisko w Polsce Ludowej .....                                                           | 34        |
| 3.1. Charakter stosunku prawnego z wyboru w prezydiach rad narodowych w latach 1950–1972/1973 .....     | 35        |
| 3.2. Instytucja stosunku pracy z wyboru w latach 1947–1974 .....                                        | 42        |
| 3.3. Instytucja stosunku pracy z wyboru w latach 1974–1990 .....                                        | 46        |
| 4. Wnioski końcowe .....                                                                                | 52        |
| <b>Rozdział II</b>                                                                                      |           |
| <b>Źródła prawa regulujące stosunek pracy pracowników samorządowych z wyboru .....</b>                  | <b>56</b> |
| 1. Wprowadzenie .....                                                                                   | 56        |
| 2. Rodzaje źródeł prawa regulujących stosunek pracy pracowników samorządowych z wyboru .....            | 60        |

|                                                                                                                                                           |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 2.1. Ustawa o pracownikach samorządowych i wydane na jej podstawie rozporządzenia.....                                                                    | 60  |
| 2.1.1. Ustawa o pracownikach samorządowych.....                                                                                                           | 60  |
| 2.1.2. Rozporządzenia .....                                                                                                                               | 66  |
| 2.2. Kodeks pracy .....                                                                                                                                   | 67  |
| 2.3. Ustawy ustrojowe: o samorządzie gminnym, o samorządzie powiatowym, o samorządzie województwa oraz ustawa o ustroju miasta stołecznego Warszawy ..... | 69  |
| 2.4. Ustawa o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta .....                                                                            | 75  |
| 2.5. Statuty i regulaminy.....                                                                                                                            | 78  |
| 2.5.1. Statuty.....                                                                                                                                       | 78  |
| 2.5.2. Regulaminy.....                                                                                                                                    | 84  |
| 2.5.2.1. Regulamin organizacyjny .....                                                                                                                    | 84  |
| 2.5.2.2. Regulamin pracy .....                                                                                                                            | 87  |
| 2.6. Układy zbiorowe pracy.....                                                                                                                           | 90  |
| 3. Hierarchia norm prawa pracy .....                                                                                                                      | 97  |
| 3.1. Relacje między normami ustawowymi.....                                                                                                               | 98  |
| 3.2. Stosunek norm zawartych w rozporządzeniach, aktach prawa miejscowego i „swoistych źródłach prawa pracy” do ustaw.....                                | 101 |
| 3.3. Relacje między normami aktów prawa miejscowego .....                                                                                                 | 102 |
| 4. Wnioski końcowe .....                                                                                                                                  | 104 |

### Rozdział III

|                                                                                                               |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Podmioty stosunku pracy z wyboru w samorządzie terytorialnym.....</b>                                      | <b>108</b> |
| 1. Wprowadzenie.....                                                                                          | 108        |
| 2. Pracownik samorządowy z wyboru.....                                                                        | 110        |
| 2.1. Pojęcie pracownika samorządowego z wyboru .....                                                          | 110        |
| 2.1.1. Kryterium wyodrębnienia pracowników samorządowych z ogółu zatrudnionych .....                          | 110        |
| 2.2. Dobór kandydatów na pracowników samorządowych z wyboru .....                                             | 128        |
| 2.2.1. Kryteria doboru.....                                                                                   | 128        |
| 2.2.1.1. Obywatelstwo polskie.....                                                                            | 129        |
| 2.2.1.2. Kwalifikacje wymagane od pracowników samorządowych .....                                             | 133        |
| 2.2.1.3. Określony wiek, pełna zdolność do czynności prawnych oraz korzystanie z pełni praw publicznych ..... | 135        |
| 2.2.1.4. Stan zdrowia .....                                                                                   | 138        |

|                                                                                                                |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 2.2.1.5. Wymogi dotyczące tylko wójtów<br>(burmistrzów, prezydentów miast).....                                | 139 |
| 2.2.2. Zakazy zatrudniania .....                                                                               | 144 |
| 3. Pracodawca samorządowy w stosunkach pracy z wyboru .....                                                    | 151 |
| 3.1. Pojęcie pracodawcy samorządowego w stosunkach pracy<br>z wyboru .....                                     | 152 |
| 3.2. Podmioty reprezentujące pracodawców samorządowych<br>w stosunkach pracy z wyboru.....                     | 160 |
| 3.2.1. Czynności w sprawach z zakresu prawa pracy wobec<br>kierowników urzędów – ujęcie prawnoporównawcze..... | 167 |
| 3.2.1.1. Czynności w sprawach z zakresu prawa<br>pracy wobec dyrektora przedsiębiorstwa<br>państwowego.....    | 169 |
| 3.2.1.2. Czynności w sprawach z zakresu prawa<br>pracy wobec prezesa zarządu spółki kapitałowej ...            | 172 |
| 3.2.1.3. Czynności w sprawach z zakresu prawa<br>pracy wobec kierowników urzędów .....                         | 175 |
| 4. Wnioski końcowe .....                                                                                       | 182 |

## Rozdział IV

|                                                                                               |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Pojęcie wyboru jako źródła nawiązania stosunku pracy .....                                    | 186 |
| 1. Wprowadzenie.....                                                                          | 186 |
| 2. Sposób ustalenia zakresu podmiotowego wyboru w kodeksie<br>pracy .....                     | 188 |
| 2.1. Normy określające obowiązek wykonywania pracy<br>w charakterze pracownika z wyboru ..... | 190 |
| 2.2. Zakres podmiotowy stosunku pracy z wyboru – wybrane<br>przykłady .....                   | 200 |
| 3. Mandat pracownika z wyboru .....                                                           | 207 |
| 3.1. Mandat jako instytucja innych gałęzi prawa .....                                         | 208 |
| 3.2. Mandat pracownika z wyboru .....                                                         | 209 |
| 3.2.1. Funkcja członkostwa w organie i jej charakter .....                                    | 209 |
| 3.2.2. Samorządność jednostki organizacyjnej.....                                             | 215 |
| 3.2.3. Akt wyborczy i kadencja .....                                                          | 219 |
| 4. Wnioski końcowe .....                                                                      | 221 |

## Rozdział V

|                                                                                                                    |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Tryb prowadzący do nawiązania stosunku pracy i ustalenia<br>warunków pracy pracowników samorządowych z wyboru..... | 224 |
| 1. Wprowadzenie.....                                                                                               | 224 |

---

|                                                                                                   |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 2. Bezpośredni wybór wójta, burmistrza i prezydenta miasta .....                                  | 227        |
| 2.1. Uwagi wprowadzające .....                                                                    | 227        |
| 2.2. Podmiot właściwy do wyboru .....                                                             | 229        |
| 2.3. Procedura dokonania wyboru .....                                                             | 237        |
| 2.4. Uwagi końcowe .....                                                                          | 251        |
| 3. Pośredni wybór organów wykonawczych jednostek samorządu<br>terytorialnego i ich związków ..... | 254        |
| 3.1. Podmioty właściwe do wyboru .....                                                            | 254        |
| 3.2. Procedury dokonania wyboru .....                                                             | 262        |
| 3.2.1. Wójt, burmistrz, prezydent miasta .....                                                    | 262        |
| 3.2.2. Zarząd powiatu (zarząd województwa) .....                                                  | 269        |
| 3.2.3. Zarząd związku międzygminnego<br>(związku międzypowiatowego) .....                         | 278        |
| 3.2.4. Zarząd dzielnicy m.st. Warszawy .....                                                      | 280        |
| 4. Terminy nawiązania stosunku pracy z wyboru<br>i określenia warunków pracy i płacy .....        | 287        |
| 4.1. Termin nawiązania stosunku pracy .....                                                       | 287        |
| 4.2. Termin określenia warunków pracy i płacy .....                                               | 300        |
| 5. Wnioski końcowe .....                                                                          | 309        |
| <b>Zakończenie .....</b>                                                                          | <b>313</b> |
| <b>Wykaz literatury .....</b>                                                                     | <b>323</b> |
| I. Źródła archiwalne .....                                                                        | 323        |
| II. Literatura .....                                                                              | 323        |
| III. Inne źródła .....                                                                            | 352        |
| <b>Wykaz orzecznictwa .....</b>                                                                   | <b>354</b> |
| Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego .....                                                        | 354        |
| Orzeczenia Sądu Najwyższego .....                                                                 | 354        |
| Orzeczenia sądów administracyjnych .....                                                          | 356        |
| Pozostałe .....                                                                                   | 357        |